

**EGZAMIN MATURALNY
W ROKU SZKOLNYM 2013/2014**

**JĘZYK ŁACIŃSKI
I KULTURA ANTYCZNA
POZIOM ROZSZERZONY**

**ROZWIĄZANIA ZADAŃ
I SCHEMAT PUNKTOWANIA**

MAJ 2014

Część I – leksykalno-gramatyczna (20 pkt)

Zad.	Poprawna odpowiedź	Pkt	Obszar standardów	Opis wymagań
1.	1. A (anulo) 2. B (parentes) 3. D (futuros esse) 4. D (celeriter) 5. C (vere adveniente) 6. D (eos ipsos)	1 1 1 1 1 1	Wiadomości i rozumienie	Rozpoznanie form morfologicznych i ich składniowego zastosowania (I, 1: 1, 3, 5, 6e, 6f, 6g, 13)
2.	1. VERUM 2. FALSUM 3. FALSUM 4. VERUM	1 1 1 1	Korzystanie z informacji	Zastosowanie wiedzy o gramatyce do klasyfikowania zdań podrzędnych (II, 1c)
3.	1. FALSUM 2. VERUM 3. FALSUM 4. VERUM 5. FALSUM 6. VERUM	1 1 1 1 1 1	Korzystanie z informacji	Zastosowanie wiedzy o gramatyce do dokonywania transformacji gramatycznych, identyfikowania łacińskich konstrukcji zdaniowych (II: 1a, 1b, 1d)
4.	1. F (suplement) 2. C (fundament) 3. D (komponent) 4. B (dysponent)	1 1 1 1	Korzystanie z informacji	Zastosowanie wiedzy o gramatyce i leksyce do wyjaśniania pojęć i terminów w języku polskim, mającym źródło w łacinie (II, 1f)

Część II – przekład tekstu (50 pkt)

Zadanie 5. (50 pkt)

Obszar standardów	Opis wymagań		
Korzystanie z informacji	Dokonanie przekładu na język polski oryginalnego tekstu łacińskiego, czyli: <ul style="list-style-type: none"> – rozpoznanie ogólnego sensu tekstu, – wykorzystanie wiedzy o gramatyce i leksyce łacińskiej do sporządzenia przekładu, – oddanie w przekładzie ogólnego charakteru i funkcji tłumaczonego tekstu, – zastosowanie poprawnych technik przekładu łacińskich struktur morfologicznych i składniowych, – zastosowanie właściwych polskich odpowiedników leksykalnych dla łacińskich wyrazów i związków frazeologicznych, – zredagowanie spójnego i poprawnego stylistycznie przekładu. (I 1; II PR 1–6)		
Przekład tekstu nr 1: M. T. Cicero, <i>Tusculanae disputationes</i>, V, 64-66			
Lp.	Zdanie	Punktacja	
		cząstkowa	maks.
1.	Archimedis ego quaestor ignoratum ab Syracusanis,	0-1-2	7
	cum esse omnino negarent,	0-1-2	
	saeptum undique et vestitum vepribus et dumetis	0-1-2	
	indagavi sepulcrum.	0-1	
	* zrozumienie sensu całego zdania	* 0-1	
2.	Tenebam enim quosdam senariolos,	0-1-2	10
	quos in eius monumento esse inscriptos acceperam,	0-1-2-3-4	
	qui declarabant in summo sepulcro sphaeram esse positam cum cylindro.	0-1-2-3-4	
	* zrozumienie sensu całego zdania	* 0-1	
3.	Ego autem cum omnia collustrarem oculis,	0-1-2	6
	animum adverti columellam non multum e dumis eminentem,	0-1-2	
	in qua inerat sphaerae figura et cylindri.	0-1-2	
	* zrozumienie sensu całego zdania	* 0-1	
4.	Atque ego statim Syracusanis,	0-1	6
	(erant autem principes mecum)	0-1	
	dixi me illud ipsum arbitrari esse,	0-1-2-3	
	quod quaererem.	0-1	
	* zrozumienie sensu całego zdania	* 0-1	
5.	Immissi cum falcibus multi purgaverunt et aperuerunt locum.	0-1-2-3	3
	* zrozumienie sensu całego zdania	* 0-1	
6.	Quo cum patefactus esset aditus,	0-1-2	3
	ad adversam basim accessimus.	0-1	
	* zrozumienie sensu całego zdania	* 0-1	
7.	Apparebat epigramma exesis posterioribus partibus versicolorum, dimidiatis fere.	0-1-2-3-4	4
	* zrozumienie sensu całego zdania	* 0-1	

8.	Ita nobilissima Graeciae civitas, quondam vero etiam doctissima,	0-1-2	6
	sui civis unius acutissimi monumentum ignoravisset,	0-1-2	
	nisi ab homine Arpinate didicisset.	0-1-2	
	* zrozumienie sensu całego zdania	* 0-1	
9.	Poprawność językowa i stylistyczna całego przekładu	0-1-2-3-4-5	5
Razem			50

*Punkt ten można przyznać tylko wtedy, gdy uczeń nie otrzymał punktów za przekład poszczególnych części zdania, ale zrozumiał jego treść.

Przekład tekstu nr 2: C. Sallustius Crispus, <i>Catilinae coniuratio</i> , 1-3.			
Lp.	Zdanie	Punktacja	
		częstkowa	maks.
1.	Omnes homines summa ope niti decet,	0-1-2-3	10
	qui sese student praestare ceteris animalibus,	0-1-2-3	
	ne vitam silentio transeant veluti pecora,	0-1-2	
	quae natura prona atque ventri oboedientia finxit.	0-1-2	
	* zrozumienie sensu całego zdania	* 0-1	
2.	Sed nostra omnis vis in animo et corpore sita est:	0-1-2-3	9
	animi imperio, corporis servitio magis utimur;	0-1-2-3	
	alterum nobis cum deis, alterum cum beluis commune est.	0-1-2-3	
	* zrozumienie sensu całego zdania	* 0-1	
3.	Quo mihi rectius videtur	0-1-2-3	9
	ingenii quam virium opibus gloriam quaerere et,	0-1-2	
	quoniam vita ipsa, qua fruimur, brevis est,	0-1-2	
	memoriam nostri quam maxime longam efficere.	0-1-2	
	* zrozumienie sensu całego zdania	* 0-1	
4.	Nam divitiarum et formae gloria fluxa atque fragilis est,	0-1-2	4
	virtus clara aeternaque habetur.	0-1-2	
	* zrozumienie sensu całego zdania	* 0-1	
5.	Sed in magna copia rerum aliud alii natura iter ostendit.	0-1-2-3	3
	* zrozumienie sensu całego zdania	* 0-1	
6.	Pulchrum est bene facere rei publicae,	0-1-2	10
	etiam bene dicere haud absurdum est;	0-1-2	
	vel pace vel bello clarum fieri licet;	0-1-2	
	et qui fecerunt	0-1	
	et qui facta aliorum scripserunt,	0-1-2	
	multi laudantur.	0-1	
	* zrozumienie sensu całego zdania	* 0-1	
7.	Poprawność językowa i stylistyczna całego przekładu	0-1-2-3-4-5	5
Razem			50

*Punkt ten można przyznać tylko wtedy, gdy uczeń nie otrzymał punktów za przekład poszczególnych części zdania, ale zrozumiał jego treść.

Część III – pisanie własnego tekstu (30 pkt)

Zadanie 6. (0–30 pkt)

Obszar standardów	Opis wymagań
Tworzenie informacji	Zinterpretowanie przekazów kulturowych i tworzenie tekstu własnego, czyli: <ul style="list-style-type: none">- dokonanie analizy i syntezy treści zawartych w materiale źródłowym- wyselekcjonowanie posiadanych wiadomości i wykorzystanie ich do wykonania zadania- zintegrowanie wiedzy z różnych dziedzin- wyrażenie i uzasadnienie swojego punktu widzenia, opinii- zredagowanie wypowiedzi z zachowaniem treściowych i formalnych zasad organizacji tekstu- sformułowanie wypowiedzi zgodnie z zasadami poprawności językowej- wskazanie i objaśnienie związków kultury antycznej z kulturą współczesną. (I 2, 17; III: a–g)

I. Rozwinięcie tematu

[maksymalnie 25 pkt]

1. Marek Tulliusz Cynceron, *W obronie Archiasza* [0-1-2-3-4-5], np.

- Cynceron, wielki mówca, filozof i polityk rzymski, żyjący w I w. p.n.e.;
- Archiasz, poeta grecki, oskarżony o nieprawne posługiwanie się obywatelstwem rzymskim;
- Cynceron broni Archiasza i wykorzystuje proces do wygłoszenia pochwały literatury, tych, którzy ją tworzą i tych, którzy ją czytają;
- otwarcie przyznaje się do studiów literackich i zajęć naukowych;
- książki zawierają przykłady postępowania, poglądy filozofów, historię;
- czytanie to przyjemność, najszlachetniejsza i najbardziej godziwa rozrywka;
- czytać można zawsze i wszędzie.

2. Lucjusz Anneusz Seneka, *Listy moralne do Lucyliusza*, ks. I, list II, 1-5. [0-1-2-3-4-5], np.

- Seneka, stoik, filozof rzymski żyjący w I w. n.e.;
- w liście II z księgi I Seneka daje swemu przyjacielowi rady dotyczące czytania;
- ostrzega przed równoczesnym czytaniem wielu autorów i różnego rodzaju książek;
- wg Seneki jest to oznaka chwiejności i niestałości;
- zaleca czytać książki autorów godnych zaufania, uznanych i poleconych;
- tak czytać, aby coś z książek przyswoić na stałe i zapamiętać;
- porównuje czytanie książek do jedzenia i trawienia pokarmu;
- zaleca mieć tyle książek, ile chce się przeczytać;
- radzi wracać do książek, które zrobiły na nas wrażenie.

3. Lukian z Samosat, *Przeciw nieukowi – zbieraczowi książek* (w: L. Winniczuk, *Ludzie, zwyczaje, obyczaje starożytnej Grecji i Rzymu*) [0-1-2-3-4-5], np.

- Lukian z Samosat, poeta grecki żyjący w II w. n.e.;
- adresat jest przeświadczony, że duża liczba książek w jego bibliotece świadczy o „uczoności”;
- na książkach robiono dobre interesy, książki były drogie;
- „nieuk” chce mieć w swojej bibliotece stare książki, nadgryzione przez mole;
- informacja o wyglądzie książki: zwoje, pudła, w których są przechowywane, purpurowa skórzana pochwa ze złotym drążkiem;
- informacja, jak dbano o książki: „sklejasz, wygładzasz, wycierasz szafranem i oliwą cedrową, dostosowujesz futerały, zakładasz drążki”.

4. Niemiecka rycina z XIX w. przedstawiająca pomieszczenie Biblioteki Aleksandryjskiej w Egipcie. [0-1-2-3-4-5], np.

- wyjaśnienie znaczenia słowa *biblioteka*;
- Biblioteka Aleksandryjska założona przez Ptolemeusza I Sotera w III w. p.n.e., największa w starożytności biblioteka;
- biblioteka spłonęła w 48 r. p.n.e., gdy Cezar oblegał Aleksandrię;
- na półkach leżą zwoje w tubach, ułożonych jedna na drugiej;
- okrągłe pudło z wiekiem, w którym również widać zwoje;
- zwoje wkładano do futerałów, tub dla zabezpieczenia przed zniszczeniem;
- trzech mężczyzn w strojach egipskich to bibliotekarze, stojący na drabinie szuka książki dla ubranego w togę mężczyzny;
- przy stoliku czytelnicy rozwijają zwoje papirusu i czytają;
- książek nie wypożyczano do domu, można było skorzystać z nich tylko na miejscu, a więc była to właściwie czytelnia.

5. Wnioski [0-1-2-3-4-5], np.

- trzech autorów starożytnych i trzy różne opinie na temat książek i czytania:
 - Cyceron podkreśla dużą rolę literatury i obcowania z nią w życiu człowieka;
 - Seneka radzi, jak i co czytać;
 - Lukian przedstawia krytyczne uwagi o bibliofilach.
- różnica między książką starożytną a współczesną (forma, materiał, itp.);
- różnica między biblioteką starożytną a współczesną;
- własna opinia na temat czytania książek.

II. Poprawność językowa i stylistyczna [0-1-2-3]

- Poprawna, ujednolicona składnia i frazeologia, zgodna z normą fleksja i ortografia; żywy i zgodny z zastosowaną formą styl, bogate słownictwo. 3
- Poprawna składnia i frazeologia (dopuszczalne nieliczne błędy), zgodna z normą fleksja i ortografia (nieliczne błędy), zgodny z zastosowaną formą styl, wystarczająca leksyka. 2
- Wypowiedź komunikatywna mimo schematycznej i często niezgodnej z normą składni, błędy ortograficzne, widoczne schematy językowe. 1

III. Kompozycja pracy [0-1-2]

- Funkcjonalna wobec tematu, spójna wewnętrznie, uporządkowana 2
- Uporządkowana, spójna 1